

Utlåtande 2001:150 RIV (Dnr 86/01)

Införande av maxtaxa inom barnomsorgen

Motion av Annika Billström m.fl. (s) (2001:7)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta
att anse motion 2001:7 om införande av maxtaxa inom
barnomsorgen av Annika Billström m.fl. (s) besvarad med vad
som anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Jan Björklund anför följande.

Ärendet

Annika Billström m.fl. (s) har i motion (2001:7), *bilaga 2*, föreslagit att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utarbeta ett förslag till avgifter för förskola och skolbarnsomsorg i enlighet med vad som anförs i motionen.

Remisser

Motionen har remitterats till utbildningsnämnden, stadsledningskontoret och Älvsjö, Maria-Gamla Stan och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder för yttrande.

Stadsledningskontoret skriver att enligt finansborgarrådets förslag till budget 2002 införs maxtaxa i Stockholm från den 1 januari 2002 i enlighet med regeringens proposition. Dessutom erbjuds barn med vistelsetid upp till 30 timmar i förskoleverksamheten deltidstaxa. Stadsledningskontoret anser att maxtaxans konstruktion innebär att syskonrabatt utges.

Utbildningsnämnden konstaterar att från den 1 januari 2002 införs den av riksdagen beslutade maxtaxan. Det innebär att taket för stadens taxa sänks till

den nivå som är beslutad för den s k maxtaxan. Utformningen av maxtaxan är en stor ekonomisk satsning på en avgiftssänkning för de som väljer förskola, men missgynnar dem som väljer andra lösningar för sin barnomsorg.

Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltning avstår från att svara.

Älvsjö stadsdelsnämnd tar inte ställning i frågan om maxtaxa men välkomnar en översyn av barnomsorgsschablonerna.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd förordar ett system med barnomsorgskonto som de borgerliga partierna i riksdagen har presenterat.

Mina synpunkter

Efter beslut om budget för 2002 införs maxtaxa i Stockholm från 1 januari 2002. Det innebär att taket för stadens taxa sänks till den nivå som är beslutad för den s k maxtaxan. Utformningen av maxtaxan är en stor ekonomisk satsning på en avgiftssänkning för de som väljer förskola, men missgynnar dem som väljer andra lösningar för sin barnomsorg. Jag föredrar ett system med ett barnomsorgskonto där föräldrarna ges ekonomiska möjligheter att i ökad utsträckning välja barnomsorgsmodell. Utformningen av statsmakternas beslut är dock sådant att de riktade statsbidragen endast får användas för denna taxesänkning.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Annika Billström* (s) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad med vad som anføres nedan.

Det är en framgång för barnfamiljerna i Stockholm att den borgerliga majoriteten pressats till att införa maxtaxan trots att man är motståndare till den.

Den borgerliga majoritetens förslag till regler för taxan innehåller dock förslag som syftar till att urholka de positiva effekterna för barnfamiljerna i Stockholm av riksdagens beslut om maxtaxa.

Förslaget innebär att den avgiftsfria månaden slopas. Vi motsätter oss detta och föreslår att avgift även fortsättningsvis endast ska betalas för 11 månader per år.

Förslaget innebär även att de sexåringar och skolbarn som av särskilda skäl går kvar i förskolan i framtiden ska betala förskoleavgift. Idag betalas avgiften för dessa barn enligt skolbarnsomsorgstaxan. Vi motsätter oss den borgerliga majoritetens förslag och föreslår att avgiften för dessa barn även fortsättningsvis ska utgå enligt taxan för skolbarnsomsorgen.

Reservation anfördes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Avgiften för barnomsorgen i Stockholm ska debiteras elva månader om året.
2. Motion 2001:7 om införande av maxtaxa inom barnomsorgen av Annika Billström m.fl. (s) anses besvarad med vad som anförs.
3. Därutöver anförs följande.

Det är en stor framgång för barnen och barnfamiljerna i Stockholm att den borgerliga majoriteten valt att införa maxtaxa för förskola och skolbarnsomsorg. Förskolans pedagogiska verksamhet är viktig för barnet och borde, precis som skolan, vara avgiftsfri för att alla barn ska kunna delta i verksamheten. Maxtaxan är ett steg i den riktningen. Majoritetens förespråkande av barnomsorgskonto visar att majoriteten inte ser förskolan som viktig för barnens skull utan enbart som en barnomsorgsform.

Smyghöjningen av taxan genom att debitera avgift för tolv månader avvisar vi bestämt. Maxtaxan skall införas och månadsavgifterna skall sänkas, inte höjas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta

- att anse motion 2001:7 om införande av maxtaxa inom barnomsorgen av Annika Billström m.fl. (s) besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 21 november 2001

På kommunstyrelsens vägnar:
CARL CEDERSCHIÖLD

Jan Björklund

Yvonne Modén

Reservation anfördes av *Annika Billström, Dag Larsson, Leif Rönngren* och *Catharina Tarras-Wahlberg* (alla s) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Margareta Olofsson* och *Ann-Marie Strömberg* (båda v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыttrande gjordes av *Viviann Gunnarsson* och *Christopher Ödmann* (båda mp) enligt följande.

Om vi hade haft yrkanderätt hade vi föreslagit kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad genom att anföra följande.

Miljöpartiet i Stockholm har inte ansett det lämpligt att införa maxtaxa i barnomsorgen i Stockholm. Den främsta anledningen till detta är maxtaxans mål och syfte, att belöna föräldrar ekonomiskt om de arbetar mer och är mindre tillsammans med sina barn. Vi anser också att barnfamiljerna är i behov av ekonomisk kompensation men det finns en rad andra lämpligare sätt att garantera alla barnfamiljer en ekonomisk standardhöjning. Vidare gynnar maxtaxan främst familjer som redan har medelhöga och höga inkomster, medan t.ex. familjer med låga inkomster tjänar betydligt mindre på förslaget och familjer där föräldern lever på socialbidrag får inga pengar alls. Maxtaxan handlar med andra ord inte om att öka kvalitén, anställa mer personal eller minska barngrupperna inom förskolan.

Maxtaxan ökar snedfördelningen i subvention mellan de föräldrar som väljer att utnyttja förskolan och de föräldrar som väljer att vara hemma längre med sina barn. Införande av maxtaxa riskerar också att försämra kvaliteten i förskolan eftersom kommunen inte kompenseras fullt ut ekonomiskt för sina kostnader av staten. Detta kan leda till större barngrupper, längre köer, ökad svårighet att få tag på utbildad personal m m. Detta i ett läge då vi redan har stora resursproblem i t.ex. stadens förskolor. Det är mycket viktigt att mäta kvaliteten före och efter införandet av maxtaxan för att motverka kvalitetsförsämringar. Det är också viktigt att följa upp hur de nya avgifterna slår för föräldrakooperativ, personalkooperativ och för dagbarnvårdare och garantera att dessa inte missgynnas.

För miljöpartiet finns det ingen motsättning mellan att erbjuda en bra förskola och samtidigt ge större möjligheter för föräldrar och barn att tillbringa mer tid tillsammans. Vi vänder oss dock mot motionens ensidiga sätt att framhålla enbart förskolan som det första viktiga steget för alla barn i det livslånga lärandet. Lärandet är livslångt, (startar redan i mammas mage) och det är ett mycket vidare begrepp än något som enbart kan passas in i formen av förskola.

ÄRENDET

Annika Billström m.fl. (s) har i motion (2001:7), *bilaga 2*, föreslagit att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utarbeta ett förslag till avgifter för förskola och skolbarnsomsorg i enlighet med vad som anförs i motionen.

REMISSER

Motionen har remitterats till utbildningsnämnden, stadsledningskontoret och Älvsjö, Maria-Gamla stan och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder för yttrande. Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltning avstår från att svara.

Utbildningsnämnden beslutade den 17 maj 2001

- 1 att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut, samt
- 2 att därutöver anföra följande

Från den 1 januari 2002 införs den av riksdagen beslutade maxtaxan. Det innebär att taket för stadens taxa sänks till den nivå som är beslutad för den s k maxtaxan. Utformningen av maxtaxan är en stor ekonomisk satsning på en avgiftssänkning för de som väljer förskola, men missgynnar dem som väljer andra lösningar för sin barnomsorg. Ett barnomsorgskonto borde införas där föräldrarna ges ekonomiska möjligheter att i ökad utsträckning välja barnomsorgsmodell. Utformningen av statsmakternas beslut är dock sådant att de riktade statsbidraget endast får användas för denna taxesänkning, varför den kommer att genomföras.

Riksdagsbeslutet om införande av en maxtaxa i barnomsorgen utgör ytterligare ett exempel på att regeringen underminerar den kommunala självstyrelsen och vill strömlinjeforma verksamheten i landet utan hänsyn till lokala skillnader. Maxtaxareformen är underfinansierad och kostar staden 82 miljoner kronor att införa om efterfrågan är oförändrad. Mycket talar dock för att efterfrågan på förskola ökar vid införandet av maxtaxan.

Nämnden konstaterar att staden under året kommer att få en förskoleplan med tydlig inriktning mot lärande och utveckling.

Reservation anfördes av *Erik Nilsson m.fl* (s) och *Margareta Olofsson m.fl* (v) till förmån för förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande gjordes av *Erik Nilsson m.fl* (s) och *Margareta Olofsson m.fl* (v), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande av den 24 april 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har från kommunstyrelsen erhållit motion 2001:7 om ”Införande av maxtaxa i barnomsorgen” Annika Billström (s) för yttrande senast 31 maj 2001.

Motionären ser positivt på riksdagens erbjudande till kommunerna om att införa maxtaxa i barnomsorgen och föreslår att stadens system för maxtaxan utformas så att alla föräldrar får sänkt avgift, systemet med syskonrabatt bibehålls och systemet med deltidstaxa och deltidsschablon avskaffas.

Förvaltningen tar inte ställning till huruvida maxtaxa skall införas eller ej. Skall man införa maxtaxa anser förvaltningen att konstruktionen bör främja enkelhet och minska administrationen. Även införandet av allmän förskola 1 januari 2003 bör beaktas om ny taxa ska konstrueras.

Ärendets beredning

Ärendet är utarbetat av grundskoleavdelningen.

Bakgrund

Utbildningsnämnden har från kommunstyrelsen erhållit motion 2001:7 om ”Införande av maxtaxa i barnomsorgen” Annika Billström (s) för yttrande senast 31 maj 2001.

Motionen i korthet

Motionären ser positivt på riksdagens erbjudande till kommunerna om att införa maxtaxa i barnomsorgen utifrån synen på förskolan som det första viktiga steget för alla barn i det livslånga lärandet.

Stadens system för maxtaxa bör utformas så, att alla föräldrar får sänkt avgift, att systemet med syskonrabatt bibehålls och att systemet med deltidstaxa och deltidsschablon avskaffas.

Den av riksdagen beslutade maxtaxans utformning

Högsta avgiften i förskolan ska vara för:

- ? Barn nr 1: 3% av inkomsten – dock högst 1 140 kronor per månad
- ? Barn nr 2: 2% av inkomsten – dock högst 760 kronor per månad
- ? Barn nr 3: 1% av inkomsten – dock högst 380 kronor per månad
- ? Barn nr 4: ingen avgift

Högsta avgiften i skolbarnsomsorgen:

- ? Barn nr 1: 2% av inkomsten – dock högst 760 kronor per månad
- ? Barn nr 2: 1% av inkomsten – dock högst 380 kronor per månad
- ? Barn nr 3: 1% av inkomsten – dock högst 380 kronor per månad
- ? Barn nr 4: ingen avgift

Det yngsta barnet räknas som det ”första” barnet.

Maxtaxan föreslås införas från den 1 januari 2002.

Införande av maxtaxa innebär även att verksamhet som drivs av annan huvudman än kommunen ska omfattas av maxtaxan. Kommunen kan dock fastställa lägre taxor än maxtaxan.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen tar inte ställning till huruvida maxtaxa skall införas eller ej. Skall man införa maxtaxa anser förvaltningen att den utformning som den av riksdagen beslutade maxtaxan har, tillgodoser motionärens önskemål om bibehållen syskonrabatt och att alla föräldrar får sänkt avgift.

Ett avskaffande av deltidsnivåerna i taxesystemet, innebär en nivå på taxa oavsett nyttjandegrad. Det skulle främja enkelheten och minska administrationen, men borttagandet av deltidsnivån på sex timmar skulle, för de föräldrar som är graviditetslediga och i dagsläget bara har rätt att ha sina barn sex timmar i förskolan, framstå som orättvist. En lösning vore att ge alla barn, för vilka avgift erläggs, rätt att utnyttja platsen efter behov.

Införandet av allmän förskola 1 januari 2003 innebär att ytterligare en nivå införs i taxesystemet. Tre timmar per dag för barn 4 och 5 år avgiftsfritt vilket bör beaktas om ny taxa ska konstrueras.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 17 maj 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Ärendets beredning

Stadsledningskontoret har erhållit motion av Annika Billström m.fl. (s) för yttrande. Ärendet har beretts vid finansavdelningen.

Bakgrund

Annika Billström m.fl. (s) föreslår att kommunfullmäktige bör fatta beslut om att införa maxtaxa. Vidare föreslås att stadens system för maxtaxa utformas så att alla föräldrar får sänkt avgift, att systemet med syskonrabatt bibehålls och att systemet med deltidstaxa och deltidsschabloner avskaffas.

Den 24 november 2000 godkändes regeringens proposition om Maxtaxa och allmän förskola m.m. (prop. 1999/2000:129). Beslutet innebär bl.a. att en frivillig maxtaxa införs från den 1 januari 2002 för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.

Enligt beslutet skall den högsta avgift i förskoleverksamheten vara:

Barn 1:	3 % av inkomsten, dock högst 1 140 kronor/månad
Barn 2:	2 % av inkomsten, dock högst 760 kronor/månad
Barn 3:	1 % av inkomsten, dock högst 380 kronor/månad
Barn 4:	ingen avgift

Högsta avgift i skolbarnsomsorgen skall vara

Barn 1:	2 % av inkomsten, dock högst 760 kronor/månad
Barn 2:	1 % av inkomsten, dock högst 380 kronor/månad
Barn 3:	1 % av inkomsten, dock högst 380 kronor/månad
Barn 4:	ingen avgift

Det yngsta barnet räknas som "Barn 1".

Vid inkomster från 38 000 kronor per månad och uppåt blir avgiften för ett barn i förskolan 1 140 kronor. Vid inkomster under 38 000 kronor per månad blir avgiften 3 % av inkomsten för ett barn i förskolan.

I de kommuner som väljer att tillämpa maxtaxa skall denna omfatta såväl kommunalt som enskilt driven verksamhet.

Kommuner som väljer att införa maxtaxan kommer att få del av ett särskilt statsbidrag till kvalitetssäkrande åtgärder i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Medlen skall främst användas för personalförstärkningar inom förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen samt kompetenshöjande åtgärder för personalen.

Stadsledningskontorets förslag

Enligt finansborgarrådets förslag till budget 2002 införs maxtaxa i Stockholm från den 1 januari 2002 i enlighet med regeringens proposition. Dessutom erbjuds barn med vistelsetid upp till 30 timmar i förskoleverksamheten deltidstaxa.

Stadsledningskontoret anser att maxtaxans konstruktion innebär att syskonrabatt utgår.

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade den 17 maj 2001 att bifalla förvaltningens förslag till beslut.

Reservation anfördes av *Kåre Gustafsson m.fl.* (s), *Anita Thisell* (v) och *Peter Modesta* (mp), bilaga 1.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 9 april 2001 är i huvudsak av följande lydelse.

Bakgrund

Motion i kommunfullmäktige (nr 7) av Annika Billström m.fl. (s) har remitterats till bl.a. Älvsjö stadsdelsnämnd för yttrande.

Motionen förslår att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utarbeta ett förslag till avgifter för förskola och skolbarnsomsorg som är enhetligt låg s.k. maxtaxa. Förskoleavgiften per månad skulle bli max 1 140 kronor för första barnet, 760 kronor för andra barnet och 380 kronor för tredje barnet. Skolbarnsomsorgsavgiften skulle bli max 760 kronor för första barnet och 380 kronor för andra barnet.

De kommuner som väljer att införa maxtaxa erhåller, enligt riksdagsbeslut, statsbidrag som kompensation för de lägre intäkterna.

Maxtaxan bör utformas så att alla föräldrar får sänkt avgift, syskonrabatt bibehålls och deltidstaxa avskaffas. Därutöver föreslås också att systemet med förskoleverksamhetens deltidsschabloner till stadsdelsnämnderna avskaffas.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer i att en bra förskola för alla barn är det första viktiga steget för barnen i det livslånga lärandet.

Avgifterna

De avgifter som för närvarande gäller för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg beslutades av kommunfullmäktige 1995 att gälla från 1996. Gällande barnomsorgstaxa bifogas.

Den nuvarande taxan har således gällt i mer än fem år och kan därför behöva en översyn. Förvaltningen tar dock inte ställning i frågan om maxtaxa.

Deltidsschablonerna

De barnomsorgsschabloner som delas ut till stadsdelsnämnderna är följande;

Prestation	Schablon 1/1 2001	Schablon 1/7 2001
Heltidsbarn 1-3 år	92 720	94 570
Heltidsbarn 4-5 år	77 930	79 490
Deltidsbarn 1-3 år	77 930	79 490
Deltidsbarn 4-5 år	65 480	66 800
Deltidsförskola 4-5 år	19 000	19 000
Skolbarnsomsorgsbarn 6-9 år	33 780	33 780

Förvaltningen menar att hyreskostnaderna för förskoleverksamheten inte påverkas av om barnet är heltidsbarn eller deltidbarn. Personalkostnaderna påverkas endast delvis eftersom schemaläggningen i hög grad också styrs av när första barnen börjar och sista barnen slutar för dagen på förskolan.

Ett införande av maxtaxa och avskaffande av deltidstaxan leder sannolikt till något längre vistelsetider, vilket också medför ökade kostnader. Det vore således önskvärt om samma schablon gäller för såväl heltidsbarn som deltidbarn i samma ålder och att samma schablon gäller för hela året. Förvaltningen har därför inget att invända mot att en översyn görs av barnomsorgsschablonerna.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade den 22 maj 2001 att bifalla förvaltningens förslag till beslut samt att anföra följande.

När riksdagsmajoriteten nu beslutat att öka statsbidraget till de kommuner som inför maxtaxa i förskolan är det naturligt att Stockholm söker återbäring för alla de medel som det inomkommunala utjämningsystemet berövat staden. För innevånarna är det emellertid inte en otvetydig fördel. Maxtaxan innebär att de flesta som har sina barn i kommunalt finansierad barnomsorg får sina avgifter sänkta.

Däremot får staden inte full kompensation för avgiftssänkningen. Därför innebär införandet av maxtaxan att annan kommunal verksamhet blir lidande. Maxtaxan innebär också att stödet går till familjer som kan och vill utnyttja den kommunalt finansierade och regelstyrda barnomsorgen. Andra lämnas utanför. Det har i riksdagen presenterats ett förslag som låter alla barn få del av det offentliga stödet till barnfamiljerna. Förslaget innebär att en avdragsrätt för styrkta barnomsorgskostnader införs för all barnomsorg. Avdrag får göras med 50.000 kronor per barn och år. Fri etableringsrätt för annan barnomsorgsverksamhet som uppfyller samma kvalitetskrav som dagens skall

samhet som uppfyller samma kvalitetskrav som dagens skall införas. Ett barnomsorgskonto på 40.000 kronor per barn införs också. Från detta får maximalt 20.000 kronor per år tas ut. Bakom förslaget står moderata samlingspartiet, kristdemokraterna, centern och folkpartiet. Hade riksdagen bifallit detta förslag hade flera fördelar uppnåtts. Det hade skapats rättvisa mellan barn-familjerna eftersom stödet gått till alla barn, familjerna hade kunnat anpassa barnomsorgen till sina unika behov, flera olika barnomsorgslösningar hade vuxit fram i konkurrens och en mångfald hade skapats. Förslaget ger också utrymme att korta arbetstiden medan barnen är små. Det öppnar för barnomsorg på tider som det nu inte är möjligt att erhålla. Detta främjar jämställdheten mellan män och kvinnor.

Reservation anfördes av *Rebvar Hassan* (mp), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Jonas Ljungstedt m.fl.* (v) och *Abdo Goriya m.fl.* (s), bilaga 1.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 10 maj 2001 är i huvudsak av följande lydelse.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har för yttrande senast 2001-05-31 remitterat bifogade motion från den socialdemokratiska kommunfullmäktigegruppen. Motionen har samtidigt remitterats till utbildningsnämnden, stadsledningskontoret och stadsdelsnämnderna i Maria-Gamla stan och Älvsjö.

Motionen refererar till riksdagens beslut att erbjuda samtliga kommuner i landet en möjlighet att införa en enhetlig låg taxa för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, en s k maxtaxa. Riksdagsbeslutet innebär att de kommuner som väljer att införa maxtaxa kompenseras för lägre intäkter via ett särskilt statsbidrag.

I motionen understryks att socialdemokraterna i Stockholms stad ser mycket positivt på riksdagens erbjudande. Maxtaxan ses som ett steg i förverkligandet av en bra förskola där alla barn ges lika möjligheter till en bra utbildning utifrån sina egna behov och förutsättningar.

Motionärerna menar därför att Stockholms stad så snart som möjligt bör fatta beslut om att införa maxtaxa. Stadens system för maxtaxa anser man bör utformas så att alla föräldrar får sänkt avgift, att systemet med syskonrabatt bibehålls samt att deltidstaxa och deltidsschabloner avskaffas.

Förvaltningens förslag

I den proposition som låg till grund för riksdagens beslut om maxtaxa (Prop. 1999/2000:129) anger regeringen tre motiv för sitt förslag. Först ett utbildningspolitiskt motiv där man understryker att förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg i första hand skall vara till "för barnens egen skull, för deras utveckling och lärande". Inga barn skall därför uteslutas på grund av höga avgifter. Vidare ett familjeekonomiskt motiv. Man säger här bl a att "begränsningen av barnomsorgsavgifterna till en viss, högsta andel av inkomsten garanterar att även de med de allra lägsta inkomsterna får del av avgiftssänkningarna". Slutligen ett arbetsmarknadsmotiv där bl a förbättrade möjligheter för kvinnor att gå ut på arbetsmarknaden lyfts fram. En utgångspunkt är att förutsättningar så långt möjligt måste skapas för att erbjuda förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg till alla barn, utan hänsyn till familjernas ekonomiska och sociala förutsättningar. Behovet understryks av den utveckling som dessa verksamheter genomgått mot en mer pedagogisk roll och därmed ett förstärkt samband med skolan. Förskolan har idag en tydlig uppgift i det livslånga lärandet.

Systemet med en maxtaxa ser vi som en möjlig väg att göra förskolan och skolbarnsomsorgen tillgänglig för fler än som idag nyttjar dessa tjänster. Förvaltningen ställer sig därför i huvudsak bakom motionens förslag om att kommunstyrelsen utarbetar ett förslag till avgifter för stadens förskole- och skolbarnsomsorgsverksamhet i enlighet med riksdagens beslut och regeringens förordning om maxtaxa. Vi vill dock i det följande lämna några synpunkter på delar i beslutet där vi ställer oss frågande till konsekvenserna av ett införande av maxtaxa.

Det familjeekonomiska motivet för reformen är som nämnts bl a att garantera att även de med de allra lägsta inkomsterna får del av avgiftssänkningarna. Även om detta mål i och för sig kommer att uppfyllas är vi mycket kritiska till att villkoren för maxtaxan är utformade så att de största avgiftssänkningarna kommer medel- och höginkomsttagare till del. Inom vår egen stadsdelsförvaltning kan effekterna avläsas mycket tydligt vid en jämförelse mellan en medelfamilj i stadsdelen Spånga och stadsdelen Tensta. Denna problematik har för övrigt under den senaste tiden lyfts fram i massmedia med diverse konkreta exempel. Vi anser mot denna bakgrund att en översyn av avgiftsnivåerna bör göras som medför att statsbidraget i första hand kommer dem till del som har det största behovet.

De sänkta avgifterna kan antas öka nyttjandegraden i såväl förskoleverksamheten som skolbarnsomsorgen. Inte minst tror vi att många som idag har deltidsplats i stället väljer heltidsalternativet på grund av minskade kostnadsskillnader. Viktigt är att den utökning av vistelsetiden som blir följden har barnets behov som utgångspunkt. Vi ser en viss risk i att de lägre kostnaderna, liksom ett förslag om avgiftsdebitering under årets alla månader, leder till att barnen vistas längre tid i verksamheten än vad som motiveras av barnets behov och föräldrarnas arbetstid.

Den förväntade ökningen av nyttjandegraden ställer naturligtvis ökade krav på personal och lokaler, i en verksamhet som redan idag är hårt ansträngd efter genomförda besparingar under de senaste åren. Det är därför mycket angeläget att

förda besparingar under de senaste åren. Det är därför mycket angeläget att statsbidragen täcker de merkostnader som blir den direkta följden av reformen. De beräkningar som hittills gjorts i staden pekar på att så inte är fallet, vilket i så fall är mycket bekymmersamt. Ytterst är detta en fråga om vilken kvalitet vi kan erbjuda våra brukare.

Avgiftsberäkningen tror vi kommer att innebära ett stort administrativt arbete när det gäller den relativt stora gruppen föräldrar inom vårt område som har mycket oregelbundna och ojämna inkomster. För att underlätta arbetet hoppas vi att avstämningar inte behöver göras månatligen utan förslagsvis endast en gång per halvår. Vår delar motionärens uppfattning att systemet med syskonrabatt bör behållas. Däremot anser vi, i motsats till vad som sägs i motionen, att systemet med deltidstaxa bör behållas. Flera föräldrar med deltidstjänster tror vi ser ett stort värde i den valmöjlighet som deltidstaxan erbjuder.

Avslutningsvis noterar vi att svaret på denna motion skrivs när finansborgarrådet just presenterat sitt förslag till budget 2002 och där skriver att maxtaxa införs från den 1 januari 2002. Enligt detta förslag erbjuds barn med vistelsetid upp till och med 30 timmar per vecka en särskild deltidstaxa. Avgift föreslås debiteras 12 månader per år.

RESERVATIONER M M

Utbildningsnämnden

Särskilda uttalandet av Erik Nilsson m.fl. (s) och Margareta Olofsson m.fl. (v) är av följande lydelse.

Det är en stor framgång för barnen och barnfamiljerna i Stockholm att den borgerliga majoriteten i sitt förslag till budget för år 2002 föreslår att staden ska "tacka ja" till riksdagens erbjudande om maxtaxa för förskolan och skolbarnsomsorgen. Att den borgerliga majoriteten trots sina ideologiska invändningar mot en rejäl satsning på den offentligt finansierade förskolan ändå väljer att föreslå införande av maxtaxa visar på det breda stöd för maxtaxan som finns bland stockholmarna.

Att majoriteten i sitt budgetförslag väljer att ta ifrån barnfamiljerna den avgiftsfria månaden får väl ses som ett försök att bakvägen försöka beröva stadens barnfamiljer på en del (24 miljoner kronor per år) av de positiva effekterna av regeringens förslag om maxtaxa.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation av Kåre Gustavsson m.fl. (s), Anita Thisell (v) och Peter Modesta (mp) är av följande lydelse.

Vi anser att nämnden även skulle ha uttalat följande.

Riksdagen har beslutat att erbjuda samtliga kommuner en möjlighet att införa en enhetlig låg taxa - maxtaxa - för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Med detta beslut följer även ett generöst statsbidrag, vilket innebär att den enskilde kommunen kan införa detta medmycket rimliga egna kostnader.

Vi ser mycket positivt på riksdagens erbjudande utifrån vår syn på förskolan som det första viktiga steget för alla barn i det livslånga lärandet. Vår syn på förskolan utgår ifrån att en bra förskola för alla barn är en omistlig del i en sammanhållen utbildningspolitik. Den syftar till att ge alla barn oavsett sociala förhållanden i övrigt en bra start i livet. Maxtaxan är ett rättvisekrav och ett steg i förverkligandet av detta.

Det gläder oss, att de borgerliga partierna i Stockholm - säkerligen på grund av det starka stöd som finns för denna reform - nu tvingats ge upp sitt motstånd mot densamma. Att barnfamiljerna i Stockholm och Älvsjö ska få del av denna maxtaxareform är för oss mycket viktigt. Utbildningsnämnden bör skyndsamt ges i uppdrag att ta fram förslag till nytt avgiftssystem som uppfyller riksdagens krav för maxtaxa och som innebär att alla föräldrar får sänkt avgift och att möjligheten till syskonrabatt bibehålls.

Vi socialdemokrater vill också - enligt vårt budgetförslag - gå vidare och kombinera denna reform med att minska barngrupperna i förskolan med i genomsnitt ytterligare två barn per grupp. Detta innebär en väsentlig förbättring för våra barn som därmed får en lugnare miljö. Den ger också bättre pedagogiska förutsättningar för personalen att arbeta enligt FN:s barnkonvention.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation av Rebwar Hassan (mp) är av följande lydelse.

1. 1 avslå motionen
2. därutöver anföra följande

Maxtaxan stjälar tid från barnen

De flesta föräldrar tycker att de har för lite tid för barnen, inte att de jobbar för lite. Bland annat därför driver Miljöpartiet envist frågan om kortare arbetstid. Då kan vi inte medverka till att införa en maxtaxa i Stockholm där vi redan har en progressiv taxa på en för landet genomsnittlig nivå. Maxtaxan är främst till för att vi ska arbeta mer vilket innebär att vi får ännu mindre tid för våra barn. Och barnen får vara ännu längre dagar på dagis.

Sammanboende med hygglig inkomst tjänar en massa på maxtaxan. Höginkomsttagare tjänar mer än låginkomsttagare.

Vi är alla till viss del beroende av politiska beslut, plötslig maxtaxa = bingo för vissa. När det blir sämre tider, försvinner maxtaxan då?

Sammanfattningsvis kan man ställa sig följande frågor:

1. Gynnar maxtaxan de med låga inkomster? Svar Nej
2. Är kommunal barnomsorg alltid det bästa för barnet? Svar Nej
3. Är maxtaxan rättvis mot de som kooperativt tar del i barnomsorgen? Svar Nej
4. Stärker maxtaxan det lokala initiativet, självstyret eller demokratin? Svar Nej
5. Ökar detta mångfalden? Svar Nej

Särskilt uttalande av ledamoten Jonas Ljungstedt m.fl. (v) och Abdo Goriya m.fl. (s) är av följande lydelse.

Den av riksdagen beslutade maxtaxan kommer att införas i Stockholm. Maxtaxan, i kombination med allmän förskola, förstärker förskolans pedagogiska ambition. Genom maxtaxan blir det också ekonomiskt möjligt för alla föräldrar att låta sina barn gå i förskolan.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2001:7

2001:7   Motion av Annika Billström m.fl. (s) om införande av maxtaxa inom barnomsorgen

Riksdagen har beslutat att erbjuda samtliga kommuner i landet en möjlighet att införa en enhetlig låg taxa för förskoleverksamhet (förskola och familjedaghem) och skolbarnsomsorg (fritidshem och familjedaghem), maxtaxa. Riksdagsbeslutet innebär att de kommuner som väljer att införa maxtaxa som kompensation för de lägre intäkterna från avgifterna erhåller ett särskilt statsbidrag.

För att erhålla statsbidraget får avgiften för förskoleverksamhet inte överstiga 1 140 kr/månad för det första barnet, 760 kr/månad för det andra barnet och 380 kr/månad för det tredje barnet. För skolbarnsomsorgen får avgiften inte överstiga 760 kr/månad för det första barnet och 380 kr/månad för det andra barnet.

Vi socialdemokrater i Stockholms stad ser mycket positivt på riksdagens erbjudande utifrån vår syn på förskolan som det första viktiga steget för alla barn i det livslånga lärandet. En bra förskola för alla barn utgör en förutsättning för vår strävan att ge alla barn lika möjligheter till en bra utbildning utifrån sina egna behov och förutsättningar. Maxtaxan är ett steg i förverkligandet av detta. Ett ytterligare steg, att ge alla barn en förskola med god kvalitet måste vi kommunalpolitiker ta ansvar för. Vi socialdemokrater har i vår budget till skillnad från den borgerliga majoriteten valt att inte sänka skatten utan istället valt att satsa på bland annat förskolan. I praktiken innebär vårt budgetalternativ att barngrupperna i förskolan i genomsnitt skulle kunna minskas med två barn per grupp.

Att de borgerliga partierna i riksdagen motsatte sig förslaget om maxtaxa och att samma partier (och stockholmspartiet) i Stockholms kommunfullmäktige valt att sänka skatten istället för att värna bland annat förskolans kvalitet är beklagligt. Särskilt beklagligt är det att folkpartiet och

är beklagligt. Särskilt beklagligt är det att folkpartiet och stockholmspartiet nu uppenbart övergett förskolan och i huvudsak anslutits sig till moderaternas och framförallt kristdemokraternas negativa hållning till en bra förskola för alla barn.

Vi socialdemokrater är dock övertygade om att stockholmarna i gemen har en positivare syn på förskolan än de borgerliga partierna och att kommunfullmäktige i Stockholms stad så snart som möjligt bör fatta beslut om att införa maxtaxa.

För oss socialdemokrater bör stadens system för maxtaxa utformas så att alla föräldrar får sänkt avgift, att systemet med syskonrabatt bibehålls och att systemet med deltidstaxa och deltidsschabloner avskaffas.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utarbeta ett förslag till avgifter för förskola och skolbarnsomsorg i enlighet med vad som anförs i motionen.

Stockholm den 22 januari 2001

Annika Billström

Erik Nilsson

Barry Andersson

Elisabeth Brandt

*Catharina
Tarras-Wahlberg*

Dag Larsson